ԳԻՐՔ ԱՌԱՋԻՆ—ԹԻՎ 383 — "ԾԱՂԻԿ" ԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵՐ ԳԱՂԱՓԱՐԻ ՄԱՍԻՆ — 23 ՅՈՒԼԻՍԻ 1902 ԹՎԱԿԱՆԻ

ՄԱՐԴԱԿԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

(Ա. Ա. Ե. Ա.)

Ձեզ ներկայացնում ենք մեր ընթերցողներին հայտնի ռուս գրող-ազգագրագետ Ա. Ա. Ե. Ա.-ի հոդվածը Հայաստանի մասին, որը տպագրվել է «Ռուսական հանրագիտարանի» (Энциклопедический словарь) 1902 թվականի հատորներից մեկում։ Հոդվածը ներկայացնում է Հայաստանի աշխարհագրական դիրքը, բնությունը, ժողովրդագրությունը, տնտեսությունը, մշակույթը, պատմությունը։ Հոդվածի հեղինակը Ա. Ա. Ե. Ա. ինքը մի քանի անգամ եղել է Հայաստանում, ճանապարհորդել է նրա տարբեր շրջաններում, ծանոթ է եղել հայ գրողների և մտավորականների հետ։ Նրա հոդվածը հետաքրքրական է ոչ միայն իր տեղեկությունների հարստությամբ, այլև այն պատճառով, որ հեղինակը ռուս գրողներից առաջինն է, որ ուշադրություն է դարձրել հայ ժողովրդի կյանքին, նրա ազգային առանձնահատկություններին։

Ա. Ա. Ե. Ա.-ի հոդվածը մեծ հետաքրքրություն է ներկայացնում նաև այն պատճառով, որ այդ ժամանակ Հայաստանի մասին ռուսերեն գրքեր գրեթե չկային։ Ռուս ընթերցողները հայերի մասին գիտեին միայն Կովկասի մասին գրված ընդհանուր գրքերից։ Ռուս գրողներից ոչ ոք դեռ չէր ուսումնասիրել հայ ժողովրդի կյանքը, նրա պատմությունը, նրա գրականությունը։ Ա. Ա. Ե. Ա.-ի հոդվածը ռուս ընթերցողների համար մեծ նորություն էր։

Հոդվածը մեծ հետաքրքրություն է ներկայացնում նաև այսօր, քանի որ այդ ժամանակ գրված շատ բաներ մինչև այսօր էլ պահպանվել են հայ ժողովրդի կյանքում։ Ա. Ա. Ե. Ա.-ի հոդվածը մեծ ուշադրություն է դարձրել հայ ժողովրդի ազգային առանձնահատկություններին, նրա ազգագրությանը, նրա բարքերին, սովորույթներին, հավատալիքներին։ Հոդվածում շատ տեղեկություններ կան հայ ժողովրդի տնտեսական կյանքի մասին։ Հեղինակը նկարագրում է հայ գյուղացու տնտեսությունը, նրա աշխատանքի գործիքները, հողագործության եղանակները, անասնապահությունը, արհեստները, առևտուրը։ Հոդվածում կան նաև հետաքրքրական տեղեկություններ հայ ժողովրդի ընտանեկան կյանքի մասին։ Հեղինակը նկարագրում է հայ ընտանիքի կազմը, հարսանիքի, մկրտության, թաղման արարողությունները, հայ կանանց դիրքը ընտանիքում և հասարակության մեջ։

Հոդվածում մեծ տեղ է հատկացված հայ գրականության պատմությանը։ Հեղինակը ծանոթացնում է հայ հին գրականության հուշարձանների հետ, խոսում է հայ միջնադարյան մատենագրության մասին, նկարագրում է հայ գրականության զարգացման ընթացքը մինչև 19-րդ դարի վերջը։ Հոդվածում տրված են նաև հայ գրողների կենսագրական տվյալներ։

Հոդվածի վերջում հեղինակը խոսում է հայ ժողովրդի պատմության մասին։ Նա նկարագրում է հայ ժողովրդի պատմական ճակատագիրը, նրա կրած տառապանքները, նրա պայքարը ազատության համար։

Ա. Ա. Ե. Ա.-ի հոդվածը մեծ հետաքրքրություն է ներկայացնում նաև այսօր, քանի որ այդ ժամանակ գրված շատ բաներ մինչև այսօր էլ պահպանվել են հայ ժողովրդի կյանքում

թէ Համայնագիտարանը պիտի հետեւի քայլ առ քայլ մարդկային գիտութեան բոլոր ճիւղերուն մէջ երեւան գալիք գէպքերուն, կամ թէ պիտի պիտի չարունակէ աւելի լայն ժամանակամիջոցներով կատարելագործել այն հսկայ գործը որուն ձեռնարկեց, այս ամէնքը անծանօթ են ինծի, ինչպէս նաեւ թերեւս նոյն ինքն Թայմզին։ Բայց ինչ որ պէտք է եւ կարելի է այժմէն հաստատել, սա՛ իրողութիւնն է թէ Թայմզի չնորհիւ Բրիտանական Համայնագիտարանին պէս գործ մը չկասեցաւ իր ընթացքին մէջ եւ տկարացած մէկ պահուն վերակենդանացաւ. բան մը՝ որ ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհի համար անչուշտ մեծ ծառայութիւն մըն է։

ՊԼՕՎԻԹ

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.—Ափր. Տրիպոլսոյ Մէօքէնէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Մէհմէտ Ֆեվզի էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ. — Ուլայի Ա. աստիճան որուեցաւ Բերայի միւթէսարըֆութեան Ա. քարտուղար Րիզա պէյին։ Ուլայի Բ. աստիճան՝ Բերայի միւթէսարըֆի օգնական Վէյի պէյն եւ Ղալաթիոյ առաջին գումիսէր Մէհմէտ Ալի էֆ.ին, ինչպէս նաեւ Տէֆթէրխանէի արաբերէնի թարգման Նէճիպ պէյին։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Բ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան որուեցաւ Բերայի միւթէսարըֆութեան թաղապետական բժիշկ Ճէլալ փաշային։ Դ. կարգի Օսմանիէ՝ նոյն թաղին բժիշկներէն Տիգրան էֆ.ին։ Գ. Մէճիտիէ՝ Եըլտըզի կայս. Պալատան նորոգութեանց գործատան պաշտօնեաներէն Միրալայ Մէհմէտ Բայիտ պէյին։

ՇՖԱԴՐԱՄ.—Իմմիթազի արծաթ չքադրամ որուեցաւ Եըլտըզի կայս. Պալատան նորոգութեանց գործատան պաշտօնեաներէն տեղակալ Մէհմէտ պէյին։ Ճիւգամի արծաթ չքադրամ՝ Բերա, Թաքսիմի եւ Միւթէսարըֆութեան պահականոցներու առաջին գումիսէր Հասան եւ Իսմայիլ էֆ.ներուն։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԽՏԻՎ

ԲԱՐՁՐ. ԱՊՊԱՍ ՀԻԼՄԻ ՓԱՇԱՅԻ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

«Եգիպտոսի Խեդիվ Բարձր. Ապպաս Հիլմի փաշա երէկ, երկուշաբթի, կայս. Պալատ երթալով ճաշելէ վերջ, վեհ. Սուլթանին ներկայանալով կայս. մեծարանքներու արժանացաւ, եւ չնորհուած կայս. արտօնութիւնով արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով մեկնեցաւ Պոլսէն դէպի Եւրոպայի Ջերմուկները»

* * *

Եգիպտոսի Խեդիվ Բարձր. Ապպաս Հիլմի փաշա որ մայրաքաղաքս եկած էր յոտս կայս. Գահոյից հաւատարմութիւն յայտնելու, երէկ. երկուշաբթի առաւօտ ժամը 2ուկէսի առնուները իրեն հիւրամեծար կարգուած կայս. Թիւնտպահ Հիւանի փաշայի եւ Թօլ Ագասը Վասըֆ պէյի հետ, Զըպտըլուէն Բեհիպէր չոգենաւակով Տօլմապահճէի մզկիթին քարափը կուգան եւ հոն սպասող պալատական կառքերուն մէջ բազմելով գացին Եըլտըզի կայս. Պալատը։ Բարձր. Խեդիվը իր առաւօտեան ճաշը, ինչպէս կը սեղնուի վերը հրատարակուած պաշտօնական դեկոյցէն, կայս. Պալատին մէջ ընելով, յետոյ չնորհուած կայս. արտօնութիւնով վեհ. Սուլթանին ներկայութեան ընդունուելու Բարձր. Խեդիվը հոն իր հաւատարմութիւնը յայտնեց յոտս կայս. Գահոյից եւ վեհ. Սուլթանին կղմէ արժանացաւ կայս. մեծարանքներու. ապա, ժամը 4ուկէսին ատենները կայս. Պալատէն մեկնելով դարձեալ պալատական կառքերու մէջ բազմած եւ այս անգամ, ընկերակցութեամբ նաեւ վեհ. Սուլթանին կողմէ ողջերթ մաղթելու պաշտօնեայ կարգուած Ն. կ. վեհափառութեան աւագ թիւնեպաշներէն Շաքիր փաշայի, գացին Սիրքէճիի կայարանը։

ԲԱՐՁՐ. ԱՊՊԱՍ ՀԻԼՄԻ ՓԱՇԱՅ

Բարձր. Խեդիվը հոն, մտաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբը եւ մեկնեցաւ դէպ ի Բարիզ։

Խեդիվ Բարձր. Ապպաս Հիլմի փաշա Ֆրանսա կ'երթայ իր առողջութիւնը դարմանելու համար. այնպէս որ Բարիզ հասնելուն անկից պիտի անցնի Ֆրանսայի մէջ գտնուած ջերմուկները եւ ժամանակ մը հոն մնալէ վերջ դարձեալ Պոլիս պիտի գառնայ իր ընտանիքը Զըպտըլուէի բնակարանին մէջ պիտի մնայ, մինչեւ որ ինքը վերադառնայ Ֆրանսայէն, եւ մինչեւ այդ վերադարձը, էյուպ Մահրուսէ գրօսանաւն ալ խարսխած պիտի կենայ Փաշա Պահճէի առջեւ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Թուրքիոյ մէջ երկրագործութեան յառաջդիմութեան միջոցներուն վրայ խորհելու համար կազմուած յանձնաժողովը, իր մէկ յիշատակին մէջ հետեւեալ առաջարկները կրաւ այդ մասին։—Ա.—Հանրային կրթութիւնը տիպողական ընել 6—10 տարեկան մանչ եւ 7—11 տարեկան աղջիկ տղոց համար, նոյն իսկ տմներէն պզտիկ գիւղերուն մէջ, հանրային կրթութեան օրինաց տրամադրութեան համաձայն։ Բ.—Բաղաքային տնտեսագիտութեան, երկրագործութեան եւ հանրային շինութեանց դասեր հաստատել Բրուշէի եւ Իտաթէի վարժարաններուն մէջ։ Գ.—Ժամանակի մը համար գիւղատրական ծառայութենէն ազատ կացուցում այն երկրագործի զաւակներուն համար՝ որոնք պիտի աւարտեն իրենց ուսմունքը հոդագործական վարժարաններու մէջ։ Դ.—Այդ վարժարաններու չրջանաւարտներէն ամենքը պաշտօնի կոչել արքունական եւ անհատական մեծ ագարակներու մէջ, ինչպէս նաեւ նահանգներու մէջ իրր գաստիարակ—երկրագործներ եւ քաջալերել անոնք, որոնք կը հեղինակեն կամ կը թարգմանեն երկրագործութեան եւ Հանրային Շինութեանց վրայ խօսող երկասիրութիւններ։ Ճանձնաժողովը այս յիշատակին մէջ կը յանձնարարէ նաեւ հաղորդակցութեան ճամբաներ չինել, գիւղական նաւարկութիւնը բարւոքել, ոռոգել չհերկուած արտերը եւայլն. եւայլն։

ՀԵՒԱԴԻՐ ԵՒ ԹՂԹԱՏԱՐ. — Այսօրուան Թուրք թերթերը կը հրատարակեն թղթատարական եւ հեռագրական վերատեսչութեան հետեւեալ դեկոյցը. — Ներկայ տարւոյ յունիս մէկէն սկսեալ, Կ. Պոլսոյ եւ արուարձաններուն համար քանի բառէ բաղկացած հեռագրէ մը հարիւր փարա վարձք պիտի առնուի եւ 20 բառէ մը, ինչպէս փիզիգական, նոյնպէս եւ մըտաւորական բարելաւութեան համար, փոփոխութիւն մը, նոյն իսկ չնչին փոփոխութիւն մը անօգուտ չանցնիր. ամէն պարագայի մէջ, որոշ կերպով յայտնի է թէ, միջինակութիւնը կրնայ վնասաբեր ըլլալ։ Այս մասին պատմութիւն մը կը յիշեմ, տղայութեանս օրերուն լսուածն Իրագիր մը, անորոշ հիւանդութիւնէ մը բռնուած ըլլալով, օր օրի կը հիւծէր, այդ պատճառով, ամէն գործի օր մսի խորոված կուտէր կիրակի օրերն ալ, իր տանտիկինը, որ չէր գիտեր թէ ինք ինչ կուտէր ամէն օր, դարձեալ մսի խորոված կը պատրաստէր, իր հիւանդր աղէկ անուցանելու նպատակով։ Օր մը վերջապէս, բժիշկները յայտարարեցին թէ, գրագիրին հիւանդութիւնը պարզապէս սննդառութեան միջոցներուն առատ կուգար։

Նմանօրինակ կերպով, միաքն ալ որ զօրաւոր եւ ընդարձակ գործարանաւորութիւն մըն է, կրնայ առվամանութիւն ըլլալ, եթէ եղող հեռագիրներուն համար 20էն անցին իւրաքանչիւր տասը բառի փոխարէն 50 փարա Հիճազի հետ հեռագրի վոխանակութենէն մէջ, իւրաքանչիւր բառի համար պիտի առնուի 2 ղրուշ եւ եէմէնի ցամաքային թելը երթ Հիճազին կցուի, այն առեն եէմէնի հետ հեռագրական յարաբերութիւնները ալ Հիճազի սակագինին համաձայն տեղի պիտի ունենան։ Կ. Պոլսոյ հեռագրատուներէն ֆաղաքապետութեան իրաւասութեան տակ գտնուող գաւառակներէն եւ Իզմիրի, Զամպազայի եւ Պիղայի գաւառներուն ուղղուած եւ մինչեւ նոյն նահանգի մը մէջ փոխանակուած հեռագիրներու իւրաքանչիւր բառին վարձքը պիտի բլլայ տասը փարա երկու սահմանակից նահանգներու մէջ փոխանակուած հեռագիրներու իւրաքանչիւր բառին համար պիտի առնուի 20 փարա եւ ո՛չ-սահմանակից նահանգներու իւրաքանչիւր բառին համար՝ 40 փարա։ Եւ սակայն, բառը 10 փարա արժող հեռագիրները պէտք է որ առնուազն 5 ղրչի բլլան, բառը 20 փարա արժող հեռագիրները՝ առնուազն 7ուկէս ղրուչի, եւ բառը 40 փարանոց հեռագիրներն ալ առնուազն 10ղ.ի. ապահով որ, եթէ այդ հեռագիրները, 20, 15 կամ 10 բառէն պակաս իսկ բլլան, գործակալ այդքան բառի վարձք է որ պիտի առնուի։ Վարձքերու հաչիւները տեսնելու համար ֆաղաքապետութեան կցուած գաւառակները եւ Իզմիրի, Պիղայի ու Զամպազայի գաւառները ամէնքը մէկ առնելով Պոլսոյ մէջ, եւ յիշեալ երեք գաւառներէն զատ միւս բոլոր գաւառներուն մէջ մէկ մէկ կեդրոն պիտի հաստատուի։ Ասոնցմէ զատ, ըստ նախորդ տեղեկագրին, բաց ի հեռագրական վարձքէն, իւր հեռագրական պարանի,—քապլօ,—վարձք առնուած գումարը այս նոր կանոններուն գործադրութեան դրուելէն վերջն ալ պիտի գանձուի հաւասարապէս, բայց յունիս մէկէն սկսեալ ընդունած են այն վճարքները՝ որոնք կ'ըլլային բացէն՝ իւրաքանչիւր հինգ բառի համար, այն հարիւր փարան՝ որ կը գանձուէր Սիրքէճիի եւ Ղալաթիոյ մանանճիւղերուն հաստատման ծախքին փոխարէն, այդ հեռագրատուներէն դէպի գաւառները եւ օտար երկիրներ քաշուած իւրաքանչիւր հեռագրի վրայ։ Պոլսոյ այն հեռագրատուններուն մէջ, որոնց մէկտեղ փոխանակուած հեռագիրներուն համար ասկէ առաջ 20 բառին համար 100 փարա եւ անկէ վերջը իւրաքանչիւր 10 բառի համար 50 փարա կ'առնուէր, այսուհետեւ ալ այնպէս պիտի չարունակուի։— Այդ հեռագրատուներն են հետեւեալ տեղերը գտնուողները.— Իւսկիւտար, Էյուպ, Երէնքէօյ, Թուրքալը, Չէյմէ, Բերա, Պարումբախէ, Պէօյիւքտէրէ, Պէյօղլու, Մեծ-Կղզի, Սպարապետութեան դուռ, Բայրաղ Դալէսի, Թէրսանէ, Հայտար Փաշա, Զէյթունի Պրունու, Րումէլի Ճէնէրի, Րումէլի Դավազ Սարըեար, Թարապիա, Թոփխանէ, Դարա Ագաճի փամիչտանոց, Գատը գիւղ, Լիմանըքէպլիր, Մաքրիգիւղ, Միրկէօյ, Մաճարդալէսի, Հէյկէլի կղզի, Եէնիքէօյ, Կարիպէճ եւ Անատօլու Գաւազ։

ԳԵՐՄԱՆ զեսպան Պառոն ֆոն Պիպերշթայն չորեքշաբթի կը մեկնի մայրաքաղաքս։ Այդ առթիւ Լօրիէ պահակնաւուն հրամանատարը առջի օրը հացկերոյթ մը տուաւ Լ պատիւ զեսպանին։ Պ. Մարշալի բացակայութեան միջոցին պահատան գործերը պիտի վարէ Պ. ֆոն Վակենհայմ որ մայրաքաղաքս կը վերադառնայ չուտուով։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ կառավարութիւնը կարմիր Ժապաւէնով Ոսկի եւ Արեւ պատուանշանին Բ. աստիճանը նուիրեց արտաքին գործոց նախարարութեան արձանագրութեան գիւանի անօրէն Բիզա եւ Մաքսային վերատեսչութեան թարգմանութեանց սենեկի ինսորէն Շէֆիք պէյին։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ

Երէկ ալ մայրաքաղաքիս մէջ ո եւ է դէպք չպատահեցաւ։

*** Սէրվի Պրունի մաքրանոցին մէջ գործաւորող Դոսթիլի կինը բարւոքման լաւ չրջանի մը մէջ մտած է երէկ։

*** Անցեալ չաբաթ օրը գումարուած առողջապահական յանձնաժողովին մէջ կարգացուեցաւ, թաղապետական Ա. Բ. Գ. Դ. եւ Զ. չրջանակներու առողջապահական բժիշկներու քննութեանց արդիւնքը ցոյց տուող տեղեկագիրները, եւ պէտք եղած կէտերու մասին հրահանգներ տալ որոչուեցաւ։

*** Թաղապետական Բ. եւ Զ. չրջանակներու առողջապահական յանձնախումբերու նախագահներուն կողմէ ֆաղաքապետութեան հաղորդուած տեղեկագիրներ կ'ըսեն թէ չղթայի մէջ առնուած Թոսթիլի տան եւ խոնարարի խանութին ու Թաչճըլարի վուռւին չրջանակները, չատ լաւ է առողջապահական կացութիւնը։

*** Սէրվի Պրունի մաքրանոցը ղրկուած թաղապետական Ա. չրջանակի բժիշկ Իսմայիլ պէյ, այս անգամ իր պաշտօնը աւարտելով, վերադարձաւ իր գործին գլուխը։

*** Ռումանական կառավարութիւնը 6 օրուան իջեւցուց Պոլիսէն Ռումանիա գացող ճամբորդներու դէմ դրուած գարանթինան։

*** Կրթական նախարարութեան կողմէ լսուած հրամաններ որուեցան որպէս զի վարժարաններուն մէջ ո եւ է ժամանակէ աւելի հոգ տրուի առողջապահական կանոններու պահպանման։

*** Մալթա կղզին, Պոլսոյ ժամանումներուն դէմ 10 օրուան գարանթինա դրաւ։

ԵՐԿԱՇԱՐԺ

ՍՏԱՆԻԿԻ ՄԷՋ

Առջի առտուն Նահինալի գործակալութեան հեռագրէն վերջ բաւական ժամանակ ո եւ է լուր չառնուեցաւ Սեւաստոպոլի երկրաշարժի մասին, որուն վրայ մեծ համակատարութիւններով նկարագրութիւններ կատարուիլ սկսած էին արդէն ամէնուն բերնին մէջ եւ Պոլիս բնակող Սեւաստիկցիները կամ Սեւաստիկի մէջ ազգական ունեցող Պոլսեցիները սկսած էին բնականօրէն մտատանջուիլ։ Վերջապէս իմացուեցաւ որ, չարժի պատուն Սեւաստիկի հեռագրատունը վնասուած բլլալով եւ պաշտօնեաները՝ փախած, հաղորդակցութեան մէջ մտնել կարելի չէր, մինչեւ որ հեռագրական գործիքները վրանի մը տակ չփոխադրուէին։ Իրիկունը միայն, քիչ մը ապահովիչ լուրեր հասան եւ հանգստացաք որ, երկու ցնցումներ պատահած են չաբաթ օրը ժամը 6ին եւ 9ին, երկրորդը չատ զօրաւոր։ Ժողովուրդը իրաւ է թէ քիչ մը յուզուեր է, բայց ամբողջ Սեւաստիկի չրջականերուն մէջ իրր վնաս 50-60 հոգիներ միայն վիրաւորուած ու քիչ տուներ փլչած բլլալով, բոլորովին չափազանցուած են մեծ իրարանցումներու եւ վնասներու պատմութիւնները։ Բուն իսկ Սեւաստիկի քաղաքին մէջ ո՛ եւ է անձի վնաս չկայ, եւ արդէն ոչ մէկ հեռագրի մէջ կը յիշատակուի մեծ վնաս մը կիրակի իրիկուն ստացուած հեռագիր մը կ'ըսէ Սեւաստիկէն. —«Շարունակական երկրաշարժներ». ինչ որ ենթադրել կու տայ թէ ցնցումները կը կրկնուին։

*** Երկրաշարժի ցնցումներ պատահեր են նաեւ երէկ Սեւաստիկի ու չրջականերուն մէջ։

*** Հինգշաբթի օրը կէս օրէն վերջ Չուկէսին երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են Սոֆիայի, Սամաքովի եւ Բէօսթէնտիլի մէջ, հիւսիսէն արեւմուտք ուղղութեամբ։

ՔՐՈՆԻԿ

Յակոբեան Միքայէլ էֆ.ի համակրոյ թերթ մը երէկ կը յանձնուցանէր թէ Միքայէլ էֆ. Յակոբեան վերջապէս որոշած է Ազգ. վարչութեան ներկայացնել հիւանդանոցի վերաչինութեան հաչիւները։ Ինչպէս կը յիշուի, քիչ օրեր առաջ այդ խնդիրը յուզիչ նոյն այս սիւնակներուն մէջ, չեչտելով այդ հաչիւները ներկայացնելու պէտքը, քանի որ Յակոբեան Միքայէլ էֆ. ալ իբր Հայ անհատ եւ Պարիսի արքարանի իրաւաւութեան տակ գտնուող գործի մը միջամուխ, պարտաւոր էր համակերպիլ օրէնքով նուիրագործուած հաչուետուութեան դրութեան։ Ուրախ ենք որ Յակոբեան Միքայէլ էֆ.—թէեւ քիչ մը ուշ,—կը հասկնայ այս կէտը, եւ արամադրութիւն կը յայտնէ այդ պարագը կատարելու։

Ըստ այդ թերթին, Միքայէլ էֆ. Յակոբեան կը յայտարարէ թէ Հիւանդանոցի վերաչինութիւնէն 563 ոսկի աւելցած է, եւ թէ այդ դումարէն 63 ոսկիով պիտի չինուին երկու մարմարէ տախտակներ՝ Հիւանդանոցի վերաչինութեան պարագաները եւ նուիրատուներուն անունը արձանագրելու համար։ Իսկ 500 ոսկին պիտի յանձնուի Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան, յատկացուելու համար նոր հիւանդարանի մը, — եւ ոչ թէ յիմարանոցի մը, ինչպէս կը գրեն, — չինութեան։

Այդ դումարէն դուրս կը մնայ ասկայն,—միշտ Միքայէլ էֆ.ի յայտարարութեանց համաձայն,—1000 ոսկիի դումար մը՝ զոր Միքայէլ էֆ. նախապէս կ'ուզէր հիւանդանոցի մատուռին չինութեան գործածել, եւ զոր հիմա կը փոխադրէ Սամաթիոյ մէջ աղքատաց արհեստանոցի մը կառուցման, եւ կամ Սամաթիոյ գպրոցին համար հաւուքարներ կազուածի մը գրնման յատկացնել։ Հակառակ քանի մը պաշտօնակիցներու հրատարակութեանց, կ'երեւայ թէ այդ 1000 ոսկին մաս կը կազմածիմ թէ, ազգային նախապատրաստիներէ չի թոթափած Անկլօ-Սաքսոն մը պիտի կրնար անկեղծօրէն դնահատել Հայնէն Անդամ մը Զարլս Քինկսլի, իր բարեկամներէն մէկուն հարցումին պատասխանելով կ'ըսէր. «Հանրի Հայնէն, դէշ մարդ մը, սիրելիս» Այս պատասխանը քննադատութեան կողմէ ինչ կերպով որ ալ ընդունուի, սա ճիշդ է որ գերազանցօրէն անգլիական է։ Միւս կողմէ սակայն, Հայնէ, ոչ նուազ ատելութիւն ցոյց տուած է մեր ցեղին դէմ, մեզ անձկամիտ եւ ախտոր պատ է, ու ամէն անգամ որ Անկլօ-Սաքսոն դաղափարներու վրայ եղած է խնդիրը, ոտքը բարկութեամբ գետինը զարկած է. իրեն համար մեր ցեղը միշտ կեղծ պարկեչտութեան եւ ախտութեան տիպար ցեղը եղած է։

ԽՄՐՆՆ ԿՕՍ

ԱՆԿԼՕ-ՍԱՔՍՕՆ ՄՏՔԻՆ ՍԵԿՈՒՍԱՅՈՒՄԸ

(ԶՈՐՐՈՐԴ ՅՕԴՈՒԱԾ)

Ուրեմն, մենք ալ մեր պատասխանները տանք այդ «ամէն ինչ կ'ելլայ» հարցումին, որ Անգլիացիի կամ թէ Ամերիկացիի մը չրթունքներուն վրայ պատրաստ խօսք մըն է, ամէն անգամ որ իրենց դիրը օտար գրականութեանց վրայ է։

Առաջին պատասխանս սա պիտի ըլլայ թէ, օտար գրականութիւնները անձուկ են ըսելը քնաւ չարդարացներ զմեզ որ անուչադիր ըլլանք անոնց մասին։ Ինչ որ մեր չրջանակէն դուրս է, եթէ մեծ մասամբ լոյն հորիզոններ բացող բան մըն ալ չէ, բայց գարձեալ սա առաւելութիւնն ունի որ, տարբեր բան մըն է։ Նիւթապէս, անընդառաջելութեան մէջ մացուած փոփոխութիւն մը իսկ կրնայ մեզ օգտակար ըլլալ, մարմինը լոկ այդ տարբերութեան մէջ իսկ վայելելիք հաճոյք մը կը գտնէ. մարգուկ մը, ինչպէս փիզիգական, նոյնպէս եւ մըտաւորական բարելաւութեան համար, փոփոխութիւն մը, նոյն իսկ չնչին փոփոխութիւն մը անօգուտ չանցնիր. ամէն պարագայի մէջ, որոշ կերպով յայտնի է թէ, միջինակութիւնը կրնայ վնասաբեր ըլլալ։ Այս մասին պատմութիւն մը կը յիշեմ, տղայութեանս օրերուն լսուածն Իրագիր մը, անորոշ հիւանդութիւնէ մը բռնուած ըլլալով, օր օրի կը հիւծէր, այդ պատճառով, ամէն գործի օր մսի խորոված կուտէր կիրակի օրերն ալ, իր տանտիկինը, որ չէր գիտեր թէ ինք ինչ կուտէր ամէն օր, դարձեալ մսի խորոված կը պատրաստէր, իր հիւանդր աղէկ անուցանելու նպատակով։ Օր մը վերջապէս, բժիշկները յայտարարեցին թէ, գրագիրին հիւանդութիւնը պարզապէս սննդառութեան միջոցներուն առատ կուգար։

Նմանօրինակ կերպով, միաքն ալ որ զօրաւոր եւ ընդարձակ գործարանաւորութիւն մըն է, կրնայ առվամանութիւն ըլլալ, եթէ եղող հեռագիրներուն համար 20էն անցին իւրաքանչիւր տասը բառի փոխարէն 50 փարա Հիճազի հետ հեռագրի վոխանակութենէն մէջ, իւրաքանչիւր բառի համար պիտի առնուի 2 ղրուչ եւ եէմէնի ցամաքային թելը երթ Հիճազին կցուի, այն առեն եէմէնի հետ հեռագրական յարաբերութիւնները ալ Հիճազի սակագինին համաձայն տեղի պիտի ունենան։ Կ. Պոլսոյ հեռագրատուներէն ֆաղաքապետութեան իրաւասութեան տակ գտնուող գաւառակներէն եւ Իզմիրի, Զամպազայի եւ Պիղայի գաւառներուն ուղղուած եւ մինչեւ նոյն նահանգի մը մէջ փոխանակուած հեռագիրներու իւրաքանչիւր բառին վարձքը պիտի բլլայ տասը փարա երկու սահմանակից նահանգներու մէջ փոխանակուած հեռագիրներու իւրաքանչիւր բառին համար՝ 40 փարա եւ ո՛չ-սահմանակից նահանգներու իւրաքանչիւր բառին համար՝ 40 փարա։ Եւ սակայն, բառը 10 փարա արժող հեռագիրները պէտք է որ առնուազն 5 ղրչի բլլան, բառը 20 փարա արժող հեռագիրները՝ առնուազն 7ուկէս ղրուչի, եւ բառը 40 փարանոց հեռագիրներն ալ առնուազն 10ղ.ի. ապահով որ, եթէ այդ հեռագիրները, 20, 15 կամ 10 բառէն պակաս իսկ բլլան, գործակալ այդքան բառի վարձք է որ պիտի առնուի։ Վարձքերու հաչիւները տեսնելու համար ֆաղաքապետութեան կցուած գաւառակները եւ Իզմիրի, Պիղայի ու Զամպազայի գաւառները ամէնքը մէկ առնելով Պոլսոյ մէջ, եւ յիշեալ երեք գաւառներէն զատ միւս բոլոր գաւառներուն մէջ մէկ մէկ կեդրոն պիտի հաստատուի։ Ասոնցմէ զատ, ըստ նախորդ տեղեկագրին, բաց ի հեռագրական վարձքէն, իւր հեռագրական պարանի,—քապլօ,—վարձք առնուած գումարը այս նոր կանոններուն գործադրութեան դրուելէն վերջն ալ պիտի գանձուի հաւասարապէս, բայց յունիս մէկէն սկսեալ ընդունած են այն վճարքները՝ որոնք կ'ըլլային բացէն՝ իւրաքանչիւր հինգ բառի համար, այն հարիւր փարան՝ որ կը գանձուէր Սիրքէճիի եւ Ղալաթիոյ մանանճիւղերուն հաստատման ծախքին փոխարէն, այդ հեռագրատուներէն դէպի գաւառները եւ օտար երկիրներ քաշուած իւրաքանչիւր հեռագրի վրայ։ Պոլսոյ այն հեռագրատուններուն մէջ, որոնց մէկտեղ փոխանակուած հեռագիրներուն համար ասկէ առաջ 20 բառին համար 100 փարա եւ անկէ վերջը իւրաքանչիւր 10 բառի համար 50 փարա կ'առնուէր, այսուհետեւ ալ այնպէս պիտի չարունակուի։— Այդ հեռագրատուներն են հետեւեալ տեղերը գտնուողները.— Իւսկիւտար, Էյուպ, Երէնքէօյ, Թուրքալը, Չէյմէ, Բերա, Պարումբախէ, Պէօյիւքտէրէ, Պէյօղլու, Մեծ-Կղզի, Սպարապետութեան դուռ, Բայրաղ Դալէսի, Թէրսանէ, Հայտար Փաշա, Զէյթունի Պրունու, Րումէլի Ճէնէրի, Րումէլի Դավազ Սարըեար, Թարապիա, Թոփխանէ, Դարա Ագաճի փամիչտանոց, Գատը գիւղ, Լիմանըքէպլիր, Մաքրիգիւղ, Միրկէօյ, Մաճարդալէսի, Հէյկէլի կղզի, Եէնիքէօյ, Կարիպէճ եւ Անատօլու Գաւազ։

ԳԵՐՄԱՆ զեսպան Պառոն ֆոն Պիպերշթայն չորեքշաբթի կը մեկնի մայրաքաղաքս։ Այդ առթիւ Լօրիէ պահակնաւուն հրամանատարը առջի օրը հացկերոյթ մը տուաւ Լ պատիւ զեսպանին։ Պ. Մարշալի բացակայութեան միջոցին պահատան գործերը պիտի վարէ Պ. ֆոն Վակենհայմ որ մայրաքաղաքս կը վերադառնայ չուտուով։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ կառավարութիւնը կարմիր Ժապաւէնով Ոսկի եւ Արեւ պատուանշանին Բ. աստիճանը նուիրեց արտաքին գործոց նախարարութեան արձանագրութեան գիւանի անօրէն Բիզա եւ Մաքսային վերատեսչութեան թարգմանութեանց սենեկի ինսորէն Շէֆիք պէյին։

ՄԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ — Սիրքէճիի վաճառականներէն Հաճի Ա.ՀԷտ Քէհէլ պէյ անանկ հրատարակուած է։ Փիւժ քոմիսէր կարգուեցաւ փաստաբան Զէյա պէյ։

*** Առեւտրական դատարանը անանկ հռչակեց փառապան Սիթիլիանիի Բաբատօ-ըուլօնն։

*** Ջագմաղճըլար Եօղուշու, մանիֆաֆուրայի վաճառական Դրիդոր Մինասեան եւ Մկրտիչ Զիֆճեան ընկերութեան անանկութեան գործը քննելու համար դատարանին կողմէ, փիւժ գոմիսէր կարգուեցաւ Մարգար էֆ եւ առժամեայ սէնտիք անուանուեցան փաստաբան Միհրան էֆ. Քէօրքէեան ու Ագիֆ պէյ։

*** Սուլթան Համամ, Իմին խան թիւ 5 սենեակը կեցող Տէտէեան եւ Բ. Մ. Հալաճեան ընկերութեան անանկացման գործերը քննելու համար փիւժ գոմիսէր կարգուեցաւ Իսմայիլ պէյ եւ առժամեայ սէնտիք ընտրուեցան փաստաբան Միհրան Քէօրքէեան եւ Յակոբ Պաղրի էֆ.ները։

ՏԵՍԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Գերմանական զեսպանը երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

*** Սպանիական զեսպան Պ. Քամբրսակրատօ երէկ Բ. Դրան մէջ տեսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաչայի հետ։

*** Օսմ. Պանքային անօրէնի օգնական Բանճիրի պէյ երէկ առեւտրական նախարարութեան պաշտօնատունը երթալով տեսակցեցաւ նախարար Զիհնի փաչայի հետ։

*** Պուլկարաց էկզարք Տ. Եոզէֆ երէկ տեսակցութիւն մը ունեցաւ կրօնական տեսուչ Զիվէր պէյի հետ։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ

Երէկ ալ մայրաքաղաքիս մէջ ո եւ է դէպք չպատահեցաւ։

*** Սէրվի Պրունի մաքրանոցին մէջ գործաւորող Դոսթիլի կինը բարւոքման լաւ չրջանի մը մէջ մտած է երէկ։

*** Անցեալ չաբաթ օրը գումարուած առողջապահական յանձնաժողովին մէջ կարգացուեցաւ, թաղապետական Ա. Բ. Գ. Դ. եւ Զ. չրջանակներու առողջապահական բժիշկներու քննութեանց արդիւնքը ցոյց տուող տեղեկագիրները, եւ պէտք եղած կէտերու մասին հրահանգներ տալ որոչուեցաւ։

*** Թաղապետական Բ. եւ Զ. չրջանակներու առողջապահական յանձնախումբերու նախագահներուն կողմէ ֆաղաքապետութեան հաղորդուած տեղեկագիրները կ'ըսեն թէ չղթայի մէջ առնուած Թոսթիլի տան եւ խոնարարի խանութին ու Թաչճըլարի վուռւին չրջանակները, չատ լաւ է առողջապահական կացութիւնը։

*** Սէրվի Պրունի մաքրանոցը ղրկուած թաղապետական Ա. չրջանակի բժիշկ Իսմայիլ պէյ, այս անգամ իր պաշտօնը աւարտելով, վերադարձաւ իր գործին գլուխը։

*** Ռումանական կառավարութիւնը 6 օրուան իջեւցուց Պոլիսէն Ռումանիա գացող ճամբորդներու դէմ դրուած գարանթինան։

*** Կրթական նախարարութեան կողմէ լսուած հրամաններ որուեցան որպէս զի վարժարաններուն մէջ ո եւ է ժամանակէ աւելի հոգ տրուի առողջապահական կանոններու պահպանման։

*** Մալթա կղզին, Պոլսոյ ժամանումներուն դէմ 10 օրուան գարանթինա դրաւ։

ԵՐԿԱՇԱՐԺ

ՍՏԱՆԻԿԻ ՄԷՋ

Առջի առտուն Նահինալի գործակալութեան հեռագրէն վերջ բաւական ժամանակ ո եւ է լուր չառնուեցաւ Սեւաստոպոլի երկրաշարժի մասին, որուն վրայ մեծ համակատարութիւններով նկարագրութիւններ կատարուիլ սկսած էին արդէն ամէնուն բերնին մէջ եւ Պոլիս բնակող Սեւաստիկցիները կամ Սեւաստիկի մէջ ազգական ունեցող Պոլսեցիները սկսած էին բնականօրէն մտատանջուիլ։ Վերջապէս իմացուեցաւ որ, չարժի պատուն Սեւաստիկի հեռագրատունը վնասուած բլլալով եւ պաշտօնեաները՝ փախած, հաղորդակցութեան մէջ մտնել կարելի չէր, մինչեւ որ հեռագրական գործիքները վրանի մը տակ չփոխադրուէին։ Իրիկունը միայն, քիչ մը ապահովիչ լուրեր հասան եւ հանգստացաք որ, երկու ցնցումներ պատահած են չաբաթ օրը ժամը 6ին եւ 9ին, երկրորդը չատ զօրաւոր։ Ժողովուրդը իրաւ է թէ քիչ մը յուզուեր է, բայց ամբողջ Սեւաստիկի չրջականերուն մէջ իրր վնաս 50-60 հոգիներ միայն վիրաւորուած ու քիչ տուներ փլչած բլլալով, բոլորովին չափազանցուած են մեծ իրարանցումներու եւ վնասներու պատմութիւնները։ Բուն իսկ Սեւաստիկի քաղաքին մէջ ո՛ եւ է անձի վնաս չկայ, եւ արդէն ոչ մէկ հեռագրի մէջ կը յիշատակուի մեծ վնաս մը կիրակի իրիկուն ստացուած հեռագիր մը կ'ըսէ Սեւաստիկէն. —«Շարունակական երկրաշարժներ». ինչ որ ենթադրել կու տայ թէ ցնցումները կը կրկնուին։

*** Երկրաշարժի ցնցումներ պատահեր են նաեւ երէկ Սեւաստիկի ու չրջականերուն մէջ։

*** Հինգշաբթի օրը կէս օրէն վերջ Չուկէսին երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են Սոֆիայի, Սամաքովի եւ Բէօսթէնտիլի մէջ, հիւսիսէն արեւմուտք ուղղութեամբ։

ՔՐՈՆԻԿ

Յակոբեան Միքայէլ էֆ.ի համակրոյ թերթ մը երէկ կը յանձնուցանէր թէ Միքայէլ էֆ. Յակոբեան վերջապէս որոշած է Ազգ. վարչութեան ներկայացնել հիւանդանոցի վերաչինութեան հաչիւները։ Ինչպէս կը յիշուի, քիչ օրեր առաջ այդ խնդիրը յուզիչ նոյն այս սիւնակներուն մէջ, չեչտելով այդ հաչիւները ներկայացնելու պէտքը, քանի որ Յակոբե

կազմէ այն 2000 ոսկիի գումարին զոր Միքայէլ էֆ. ժամանակին ստորագրած էր ի նպաստ Ազգ. հիւանդանոցի վերաբաշխութեան, եւ զոր վերջը մատուցին չինութեան կ'ուզեր յատկացնել Արդ, եթէ ճիշդ է ատիկա,—եւ կը հաւատանն որ ալ ճիշդ է, քանի որ օրեր առաջ նոյնը գրուեցաւ առանց հերքուելու,—խնդիր կը դառնայ գիտնալ թէ Յակոբեան Միքայէլ էֆ. որչա՞փ իրաւունք ունի այդ գումարը Հիւանդանոցի վերաչինութենէն տարբեր նպատակի մը յատկացնելու։ Ջէմ մի որ ժամանակին այդ միեւնոյն նպատակ իրեն հետ այլ եւ այլ գումարներ ստորագրողները,—ընդ որս նաեւ իր եղբայրը, Յովհաննէս էֆ. Յակոբեան,—ամբողջովին վճարած են՝ առանց անոր մէկ չնչին մասն իսկ եւս առնել մտածելու։ Եթէ այդ գումարը ուրիշ անձերու ձեռքը դանուէր, պիտի կրնա՞ր եւս առնել. ճրբ տեսնուեր է որ տարիներ ու տարիներ առաջ տրուած նուէր մը այսպէս եւս առնուի։

Յակոբեան Միքայէլ էֆ. եթէ կը փափաքի բարիք մը ընել Սամաթիոյ թաղին, կրնայ իր քսակը ուղածին չափ լայն բանալ Բայց ինչ որ հիւանդանոցինն է, աւելի լաւ կ'ըլլայ որ հիւանդանոցինը մնայ։

Ս. Պատրիարքը այսօր կայս. Պալատ կ'երթայ։

×

Բացի Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական ընտրութեան Պատրիարքական պատուիրակ Կէօմրիւքճեան Մովսէս եպիսկոպոսի պաշտօնը հաստատող դիրքէն, Դատական նախարարութեան կողմէ Պատրիարքարանի զրկուեցան զանազան գործերու համար պատրաստուած մէկ քանի թաղերիներ։ Այսօր, Պատրիարքարանը հեռագիր մը ուղղելով Պիլէճիկի առաջնորդարանը, պիտի յանձնարարէ Առաջնորդ Տ. Մովսէս եպիսկոպոսի որպէս զի անմիջապէս Պոլիս գայ, հարկ եղած հրահանգները ստանալով Առանձ մեկնելու համար։

×

Կարնոյ մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ յունիս 15 թուականով.—«Յունիս 5ին գիշերը ժամը 3ին սաստիկ, 4ին եւ 6ին թեթեւ, ինչպէս նաեւ չաթնուս մէջ երկուշաբթի եւ երեքշաբթի առաւօտ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեցան քաղքիս մէջ։ Կը տեղեկանանք թէ յունիս 5ին Գօլի Տաղի եւ Էյերլի ըսուած չրջակայ լեռներուն վրայ, գիշերանց հովիւներ եւ ճամբորդ չորեքսաններ լեզուապատառ եղած են, ուժգին ցնցումներէ եւ ստորերկրեայ խուլ որոտումներէ։ Լուսնալուն այդ մարդիկը սարսափով կը տեսնեն որ չատ մը խոչոր քարեր իրենց տեղերը փոխած, գլորած են եւ թէ լեռներու վրայ նշմարելի պատռուածքներ բացուած են»

×

Կը լսենք թէ Յովհ. էֆ. Մուրատեան, անդամ Ղալաթիոյ խնամակալութեան, նոյն թաղին մուխթարութիւնը պիտի ստանձնէ։

×

Այս առտուան «Մանղումէք»ի մէջ կը կարդանք.—«Խարբերդի Դաւառ. ժողովոյ ընտրութեան միջոցին եղած ու պատահած կարգ մը անկանոնութեանց եւ ապօրինաւորութիւններու մասին եղած բողոքները անլսելի մնացած ըլլալուն պատճառաւ, չատեր վչտացած ու պազած են Ա. ոաջնորդարանէն, եւ վերջապէս պիտի ստիպուին ուրիշ յարմնաւանութեանց դիրքը անցնելու։ Այս բանը Բազ. ժողովին ականջը հասած ըլլալով հեռագրած է Պատրիարքարան» Ինչպէս կը յիշուի, ասկէ առաջ մենք ալ նմանօրինակ բողոքներու արձագանգ եղանք եւ արդէն տարիներ բան մը կրնայինք ապասել Դալփաքճեան եղնիկ վարդապետի պաշտօնավարութենէն։

×

Կիրակի օր, Գինէ վարդապետի նախադահութեամբ վեց հոգիէ բաղկացեալ ընտրողական ժողով մը կազմուեցաւ Պէշիկթաշի մէջ, թաղական ընտրութեանց ձեռնարկելու համար։

×

Կարնոյ մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ թէ յունիս 14ին, տեղւոյն դաւառ. ժողովը նիստ գումարեր է, օրակարգ ունենալով ի մէջ այլոց Սանասարեան վարժարանը կարնոյ մէջ պահելու համար կեդրոնէն գրուած նամակին պատասխանելու խընդիրը։ Ժողովականները ժամերով վիճաբաներ են, եւ համաձայնութեամբ որոշեր են իրենց կողմէն, այսինքն նպաստի դրամէն վարժարանին երկրաշարժէն վնասուած մասերը նորոգել 200 ոսկի ծախքով։ Ցետոյ ոմանք առաջարկեր են չէնքը 10 տարուան համար վարձու տալ 100 ոսկի վարձքով։ Ուրիշներ նոյնը առաջարկեր են բոլորովին ձրի ըլլալու պայմանաւ։ Իսկ մէկ քանի հոգի ալ 130 ոսկի վարձք առնուելու մասին պնդեր են։ Այս առաջարկներէն առաջինը ընդունուեր է մեծամասնութեան կողմէ։

×

Օհաննէս Սուքիաս վարդապետի հաւատարմագրութիւնք երէկ, կը հաւատանն թէ բաւական ստացուածք կը թողու։ Հանգուցեալը Գասարդիւղ ծանօթ անձի մը աւանդ տուած է եղեր 200 ոսկի. ատկէ զատ 4 երկաթուղիի թուղթ եւ 70 ոսկիի չափ ալ գումար մը ունի եղեր զանազաններու քով։ Նաեւ Ջաղացք մը Վանայ մէջ, եւ եղբօրորդիներուն քով ալ քանի մը գմուռսի անտուկներ, պարունակութիւնը անծանօթ։

ՓԱՇԱՔԱԿԱՆ

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԸՐԸ

ԵՒ ՍԱՔՍՈՆԻՈՅ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳ ԻՇԽԱՆԸ

Վիլհելմ կայսրը, յուլիս 4ին, Քիլի մէջ «Հոհէնձոլլերն» զբօսանաւուն մէջ ընդունեց Սաքսոնիոյ գահաժառանգ իշխանը, որ Վիլհելմ կայսեր կը բերէր կէօակ թագաւորին գահը բարձրանալու պաշտօնական զեկոյցը, ուրկէ վերջ տրուած չքեղ հացկերոյթի մը ատեն կայսրը բաժակ պարպեց կէօակ թագաւորին եւ իր տան կեանցը. այս առթիւ, երախտագիտութեան չերմագին բառերով կը յարգէր վախճանեալ թագաւորին յիշատակը։ Վիլհելմ կայսրը ըսաւ թէ ժամանակին Ալպերթ թագաւորը Ֆոխտրին կայսեր ինչպէս նաեւ իրեն խոստացած է միշտ հայրական բարեկամ մը եւ խորհրդատու ըլլալ, խոստում մը զոր իր կեանքին մինչեւ վերջը եւ ամէնէն պզտիկ բաներուն մէջ ալ յարգած է։ Սաքսոնիոյ ներկայ թագաւորն ալ, որ իր երջանկայիշատակ եղբօրը պէս առիթը ունեցած է սատարելու գերմանական կայսրութեան չէնքի բարձրացման, իր գահակալութեան զեկոյցին մէջ, արտագին կերպով իր կամքը կը յայտնէ, հինէն մնացած եւ իրեն, իր տան ու կայսրութեան պատկանած ապահովութիւնները հաստատ պահելու համար, պարագայ մը, որ ապագայի մասին վստահութիւն կը ներշնչէ։ «Պարագաները այսպէս բերին, կը յարէ Վիլհելմ կայսրը, որ մեր հանդիպումը, այսօր Քիլի նաւահանգիստին մէջ, ի տես գերման տորմիղին տեղի կ'ունենայ։ Ուրախ եմ որ Սաքսոնիոյ գահաժառանգ իշխանը ընդունած է գերման ծովային հետեւակազօրքերու հրամանատարի զիրքը, եւ ասով Վիդինեան տան եւ գերման տորմիղին միջեւ նոր կապ մը գոյացած է։»

Սաքսոնիոյ գահաժառանգ իշխանը իր պատասխանին մէջ, զոր Վիլհելմ կայսեր վերը գրուած բաժակաճառին կու տար, չնորհակալութիւն յայտնեց իրենց եղած հաճոյակատար ընդունելութեան եւ իրեն տրուած հրամանատարութեան բարձր դիրքին համար։ «Ես կարող եմ, ըսաւ գահաժառանգ իշխանը, վստահացնել զձեզ յանուն իմ հօրս, որ Կէօակ թագաւորը նոյն սիրով եւ հաւատարմութեամբ յարած պիտի ըլլայ կայսեր ու իր տան, ինչպէս իր հանգուցեալ հօրեղբայրը։» Գահաժառանգ իշխանը Վիլհելմ կայսեր նկատմամբ տածած իր խորին յարգանքը արտայայտեց ամէնէն յստակ բառերով եւ իր բաժակը պարպեց կայսեր ու կայսրուհիին կենացը։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Անգլիոյ երեսփոխանական ժողովին յուլիս 3ի նիստին մէջ ալ չարունակուեցաւ արտաքին գործոց նախարարութեան պիւտճէի վիճարանութիւնը, որու միջոցին Պրայըն երեսփոխանը յոյս յայտնեց թէ Անգլիոյ Իտալիոյ հետ ունեցած յարաբերութիւնները փոփոխութիւն չեն կրած։ «Երկու երկիրներու չահերը ո՛չ մէկ պարագայի մէջ իրարու հակառակ դիրքի մը մէջ կը դտնուին։ Անգլիա ոչ մէկ իրաւունք ունի դանգատելու, եթէ Իտալիա կը փափաքի Ֆրանսայի հետ լաւագոյն յարաբերութիւններ հաստատել։ Ֆրանսայի հետ բարեկամական յարաբերութիւններն ալ չատ կարեւոր են Իտալիոյ համար, եւ զոր մի եւնոյն ատեն Եւրոպայի խաղաղութիւնն ալ կը պահանջէ։ Նոր Ֆրանսեւիտալական համաձայնութիւնը բնաւ չի ապառնար անգլիական չահերուն, որովհետեւ, ինչպէս յանոթի է, այդ համաձայնութեան մէջ չէ առնուած Մարոքի խնդիրը։»

Բրէնպորն պատասխանելով Պրայընի յայտարարութեանց, կը յարէ թէ Անգլիոյ մէջ ազգային բարեկամութիւնները երբեք յարձակողական նկարագիր չեն ունեցած, եւ այս տեսակ բարեկամութիւն մը եղած է նաեւ Իտալիոյ հետ Անգլիոյ մերձաւորութիւնը։ Ժամանակ առ ժամանակ այնտեղ խնդիրներ ծագած են, որոնք իտալիոյ մէջ զժգոհութիւն յառաջ բերած են, սակայն այդ զժգոհութիւնը վազանցուկ եղած է։ Իրաւ է թէ Անգլիոյ կարգ մը խնդիրներու մասին Ֆրանսայի հետ ունեցած համաձայնութիւնը զժգոհութիւն յառաջ բերած էր Իտալիոյ մէջ, սակայն միւս կողմէ ալ Անգլիա ատիթը ունեցած է իր տրամադրութեանց մասին այն տեսակ երաչխաւորութիւն մը տալ Իտալիական կառավարութեան, որով Իտալիոյ կրնմէ զգացուած ամէն զժգոհութիւն կանելի է բաւարար նկատել։ Այս յայտարարութիւնները վերջը Բրէնպորն կ'անցնի նաեւ Խօսիլ Ռուսիոյ հետ համաձայնութիւն մը կնքելու կարելիութեան վրայ։ «Անգլիական կառավարութիւնը, կ'ըսէ Բրէնպորն, կը փափաքի դրեթէ ամէն պատութեան հետ համաձայնութեան մը յանգիլ, եւ յանգանքը իրենը չէ, երբ իր այս փափաքը ի գերեւ կ'ելլէ։ Միջազգային յարաբերութեանց ու բարեկամութեանց ատեն ամէնէն կարեւոր պարագան է ազանդական համակրութիւնները եւ նիւթական չահերը այն պատութեանց, որոնք կ'ուզեն իրարու մօտենալ։ Նիւթական չահերու նոյնութիւնն է որ գոյացուցած է Անգլեւճաքսնական գաչնակցութիւնը եւ այս պատճառաւ անիկա հաստատ հիման մը վրայ դրուած կը նկատուի։ Գանադաններ եղած են թէ Անգլիա, Ճաբոնի հետ այնքան ուչ պայմանագրութիւն մը կնքած է, բայց պէտք է գիտնալ որ Անգլիոյ դործը չէ պայմանագրութիւններ առաջարկելը։ Անգլիացիները պատրաստ են պայմանագրութիւններ ընդունելու եւ ուրախացան Ճաբոնի հետ պայմանագրութիւն մը կնքած ըլլալնուն համար։» Բրէնպորն իր ատենաբանութեան միջոցին խօսեցաւ նաեւ չինական խնդրին վրայ, եւ յայտարարեց թէ Չինաստան ընդունած է թէ Անգլիոյ ճշմարիտ քաղաքականութիւնն էր պահել Չինաստանի անբաժանելիութիւնը եւ զօրացնել անոր նիւթական հարստութեանց աղբիւրները։ Գերմանիոյ Շանդունկի մէջ ունեցած բնթացքին համար գերման վարչապետ Ֆոն Պիւլով չընդունիր թէ Գերմանիա այնտեղ մասնաւոր իրաւունքներ ունենալու հետամուտ է, եւ կը յայտարարէ թէ, պատճառ մը չկայ ըսելու համար որ Գերմանիա «գոցից բաց դուռը»։ «Այս պարագաներուն մէջ, կը յարէ Բրէնպորն, չեմ կրնար ընդունիլ որ, Անգլիա իր բաց դուռի քաղաքականութեան մէջ չէ յաջողած»։ Բէյճոյի մէջ Ռուսիոյ ունեցած առանձնաշնորհումներու մասին կը յայտարարէ Բրէնպորն թէ անգլիական կառավարութիւնը ի վիճակի չէ ըսելու թէ Ռուսիա իրաւունք չունի այն տեղուանքը նմանօրինակ առանձնաշնորհումներ ձեռք անցնելու. իսկ գալով այս տեսակ առանձնաշնորհումներու վիճակին, անգլիական կառավարութիւնը չատ բան պէտք ունեցած է ըսելու ռուս կառավարութեան եւ բաւական կարեւոր հատուածներէ մը։ Թիբէն Չինի ժամանակ վարչութեան գալով, Բրէնպորնի յայտարարածին համաձայն, բրիտանական կառավարութիւնը ուրախ պիտի ըլլայ, եթէ այդ մասին պայմանները փոխուէին, սակայն ինքը (Բրէնպորն) կը տարակուսի որ այդ մասին կրնայ փոփոխութիւն մը տեղի ունենալ։ Չինու ընելիք պատերազմական հատուցման մասին, որ ոսկիով վճարուելիք պարտք մըն է, անգլիական կառավարութիւնը ընդունած է միայն ոսկիով կամ ոսկիի համարժէք եղանակով մը ըլլալիք վճարում մը։ Սակայն անգլիական կառավարութիւնը կը ցուի միանգամայն այն դժուարութեանց համար որոնք Չինաստանի համար յառաջ եկած են թաէլի արժէքին անկումովը, եւ կը փափաքի որպէս զի այս մասին կարելի ըլլայ բարեւոքում մը մտցուիլ Անգլիա այլ եւս հրաժարած է այն յոյսէն, որով կը սպասէր, Լիքինի տուրքին չենթուումը ամրողջ Չինաստանի մէջ, ոսկայն միեւնոյն ատեն սա կարծիքէն է թէ. չնորհիւ եւրոպական միջոցներու, կարելի պիտի ըլլայ արտասահմանի առեւտուրը աղատել Լիքինի տուրքին անազին բեռէն։ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող խընդիրներուն ակնարկելով, Բրէնպորն յայտարարեց թէ երկու երկիրներու արտաքին գործոց նախարարութեանց միջեւ յարատեւ կերպով բանակցութեանց ու բացատրութեանց առարկայ են անոնք։ Ոչ այնքան կարեւոր վիճաբանութենէ մը վերջ, նիստը փակուեցաւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Ֆրանսական խորհրդարանի յուլիս 4ի նիստին մէջ Բէլէն երեսփոխանը հարցապրնդում մը կը ներկայացնէ իմասին վերջերս տրուած հրամանագրի մը, որով կրօնական միաբանութեանց պատկանող 135 վարժարաններու փակումը կը հրամայուի։ Նախարարապետ Բոմպ կը յայտարարէ թէ կրօնական միաբանները, որ որ նոր դպրոցներ կամ պատսպարաններ հիմնեն, պէտք է այդ մասին արտօնութիւն առնեն։ Պետական խորհուրդը հետեւեալ կերպով խմբագրած է վերը յիշուած հրամանագիրը.— «կառավարութիւնը որոշած է մաքառիլ ամէն ընդդիմութեան դէմ, յեղաշրջման ոգիի չաղթահարելու եւ քաղաքային ընկերութեան չաղթանակը ապահովելու համար։ Ոչ վաւերացուած դպրոցներու դէմ ձեռք առնուած միջոցներուն չուտով ուրիշներն ալ պիտի չաջորդեն» (Փոխարկայող հաւանութիւն ձայի նատարանին։ Խորհրդարանը 218ի դէմ 309 ձայնով կ'որոշէ իտես կարիլ նախարարապետին առնարանութիւնը։ Երեսփոխան Ռիպօ, օրակարգ մը կը ներկայացնէ, ուրան համաձայն դպրոցներու փակման խնդրին լուծումը պէտք է ձգուի դատարաններուն։ Տիւպիէֆ երեսփոխանն ալ կ'առաջարկէ վստահութեան քուէ տալ կառավարութեան։ Նախարարապետ Բոմպ կ'ընդունի Տիւպիէֆի առաջարկը։ Ռիպոյի առաջարկը 216ի դէմ 321 ձայնով կը մերժուի։ Վերջապէս Տիւպիէֆի առաջարկը կ'ընդունուի 210ի դէմ 333 ձայնով, եւ անկից յետոյ նիստը կը փակուի։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

★ Բարիզէն 4 յուլիս թուականով կը հեռագրուի թէ Շերակոյար 114ի դէմ 176 ձայնով ընդունեց երկամեայ զինուորական ծառայութեան օրինագծի յօդուած 2ը, որ զինուորական ծառայութիւն կը սահմանէ ամէնուն համար, ի բաց առեալ ֆիզիքապէս անչարմարները, եւ կը ջնջէ ամէն պարագայ որ մէկը աղատ կը կացուցանէ զինուորական ծառայութենէ։

★ Բեգերսպուրկի Նովոյէ Վրեմիա թերթը կ'աղջունէ Իտալիոյ թագաւորին այցելութիւնը ռուսական արքունիքը, եւ գայն կը նկատէ իբր բարեացակիտ նչան մը որով երբեակ Զինակցութիւնը արգելք չըլլար Բեգերսպուրկի եւ Հռոմի միջեւ բարւոք յարաբերութեանց եւ միեւնոյն երբեակ Զինակցութեան պատկանող պետութիւններէն ոչ մէկը կը սպիպէ, որ պէտք ուրիշ պետութեան մըն ալ չի մօտենայ։

★ Մ. Նահանգներու նախագահ, Բուզվէլդ, Բեգերսպուրկի մէջ յուլիս 4ին ատենաբանութիւն մը բնելով յայտարարեց թէ Քուպա պէտք է որ Մ. Նահանգներու արտաքին քաղաքականութեան հանդէպ մասնաւոր դիրք մը բռնէ, եւ միջազգային խնդիրներու մէջ, բնդհանուր քաղաքական դրութեան մէկ մասը կազմէ, որուն գլուխը Մ. Նահանգներն են։ Քուպա համաձայն է այս տեսակ կարծիքի մը, որուն փոխարէն Մ. Նահանգներն ալ պարտաւոր են, Քուպայի տնտեսական առաւելութիւններ տալ, որոնք ուրիշ ազգութիւններու չեն տրուած։ Բուզվէլդ նախագահը իր ատենաբանութեան մէջ, խօսեցաւ նաեւ այն դժուարութեանց վրայ, որոնք գոյութիւն ունին խնդիրներ լուծելու համար։ Խնդիրներ որոնք մասնաւոր անհատներու եւ ընկերակցութիւններու ձեռք մեծ դրամագլուխներու աճելովը չատ կը գան։

Այս մեծ դրամագլուխները եթէ ճիշդ կերպով գործածուին, մեծ օգուտներ կրնան ունենալ երկրին համար եւ որոնք սակայն եթէ սխալ կերպով գործածուին, կրնան լուրջ վտանգ մը դառնալ։ Բուզվէլդ յետոյ չարունակեց.—«Մենք նոր օրէնդրութեան մը պէտք ունինք, որ ոչ արմատական ոչ ալ ծայրայեղ ոգւով մը խմբագրուած ըլլայ. այլ առողջ մարդկային գաղտղութեամբ, պատուաւորութեան, հաստատ կամքի ոգւով մը, որպէս զի այս կերպով նկատողութեան առնուին լոյոր իրաղութիւնները այնպէս, ինչպէս որ են անոնք իրականութեան մէջ։ Մասնաւորաբար անհրաժեշտ է համայնքի, պետական եւ ազգային օրէնդրութիւն մը։ Մէն բանէ առաջ սակայն պէտք ունինք պատուաւոր եւ անվախ գործածութեանը օրէնքին, որ առանց նկատի առնելու անձը, ոչ հարուստը եւ ոչ աղքատը կը նպաստաւորէ։»

★ Յուլիս 5ին հրատարակուած բժշկական տեղեկագրին մէջ կը յայտարարուի թէ Էտուըրտ թագաւորը այլեւս ազատած է որ եւ է վտանգէ։

★ Յուլիս 5ին Լոնտոնի զանազան մասերու մէջ տեղի ունեցաւ 500000 աղքատներու հացկերոյթը, որ թագադրութեան հանդէսներու ծրագրին մէջ նախատես որոշուած էր Կալլէսի իշխանը եւ իշխանուհին Ժրկէմի Պիչորաբարքը այցելեցին ուր 14.000 աղքատներ կը ճաչէին։ Նմանապէս անցաւ այն բոլոր տեղերէն, ուր տեղուանք հաստատուած էին աղքատներուն տեղանները եւ այս առթիւ ցաւ յայտնեցին որ անկարելի է որ թագաւորը անձամբ երեւայ։ Ցետոյ այցելեցին նաեւ Ռէսպէնտի մէջ թագաւորին կողմէ տրուած հանդիսական հացկերոյթը։ Թագաւորական ընտանիքէն ուրիշ անդամներ ալ այցելեցին քաղաքին այն մասերը, ուր չէին գացած Կալլէսի իշխանը եւ իշխանուհին։ Էտուըրտ թագաւորը Լոնտոնի Լորտ քաղաքապետին ուղղած մէկ նամակին մէջ փափաք յայտնած է, որպէս զի աղքատները զուարթ օր մը անցընեն։

★ Հռոմէն յուլիս 5 թուականով կը հեռագրուի թէ իտալական ծերակուտականն Սանօնիքօ առաջարկ մը ներկայացուցած է ծերակոյտին, ըսելով որ Էտուըրտ թագաւորին բարւոքման առթիւ արտաքին գործոց նախարարը ծերակոյտին խնդակցութիւնները հաղորդէ իրեն։ Այս առաջարկը միաձայնութեամբ ընդունուած է իտալական ծերակոյտին կողմէ։

★ Իտալական ծերակոյտի անդամ Քավալլի, Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին Բեգերսպուրկ տեղնուան իրիկնամուտին, ծերակոյտին ոգեկոչները ներկայացնել կ'առաջարկէ, որ կ'ընդունուի խանդավառ հաւանութեամբ։ Ասկից վերջ անորոշ ժամանակի համար ծերակոյտը կը զադրեցնէ իր նիստերը։

★ Լոնտոնի աւստրեհունգարական դեսպանը արձակուրդով մեկնեցաւ իր պաշտօնատեղիէն։

★ Բորթուկալի թագաւորը յուլիս 5ին իր ներկայութեան ընդունեց, նորընտիր աւստրեհունգարական դեսպանը։

★ Անգլիական կառավարութեան կողմէ կը հաղորդուի միջազգային հեռագրական գրասենեակին, որ Թրանսվալի պատերազմին առթիւ կարգ մը տեղերու հետ դրուած հեռագրական յարաբերութեանց սահմանափակումը բարձած է։ Այդ տեղերն են, Զանզիպար, Սէյշէլէն, Մաուրիցիուս, Մատակասքար, Բրիտանական-Արեւելեան-Աֆրիկէ, Մոզամպիք եւ Լուբէնսօ Մարքուէզ։

★ Սաքսոնիոյ կէօակ թագաւորը սաքսոնական խորհրդարանին բացառիկ նիստը գահաճառով մը բացաւ։

★ Մ. Նահանգներու Պերլինի դեսպանը, Լայպցիկի մէջ ատենաբանութիւն մը բնելով, Գերմանիոյ մասին Բուզվէլդ նախագահին մասնաւոր հիացումը իւ վեր հանեց։

★ Գերմանական Ռայխսթագի երբեմն ատենապետը Ֆոն Պուլօ Պէրընպէրկ, յուլիս 4ին մեռաւ Պատըն Պատընի մէջ։

★ Անգլիական Լորտերու ժողովը երրորդ բնթերցմամբ ընդունեց եկմտական նախարարութեան պիւտճէն։

★ Աչխարհածանօթ աստեղագէտ Ֆէյ Բարիզի մէջ մեռաւ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱԳՕՍՏՈՐՈՒԱՆ

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Սելանիկ, 7 յուլիս.— Շաբաթ օրուան ժամը 4.20ին զօրաւոր ցնցումներէն ի վեր 30ի չափ ցնցումներ եւս զգացուեցան, որոնց ուժը զօրաւոր եւ 2-3 մաներկրորդ տեւողութեամբ։ Բնակիչներուն կէսը թողած է քաղաքը եւ դաշտերուն մէջ ապաստանած է։ Զինուորական իշխանութիւնները վրաններ բաչխեցին այս գիչեր։ Պաղ հով մը կը փչէր եւ փախստականները բաց օդին չատ տառապեցան։ Առտուան ժամը մէկին ուժգին ցնցում մը տեղի ունեցաւ։ Շարժումը զգացուեցաւ ամբողջ նահանգին մէջ եւ մասնաւորաբար, ամէնէն աւելի զօրաւոր կերպով, Լանգադայի մօտ Կիւվէմէ եւ Սէրէզի մօտ Զէլիխօվա գիւղերուն մէջ։ Այս երկու գիւղերուն մէջ նիւթական վնասները կարեւոր են։ Քաղաքին մէջ յուզումը խաղաղած է քիչ մը, որովհետեւ օդը ցուրտ է եւ ատկէ կը յուսացուի թէ երկրաչարժը դադրի։

Պ. ՉԷՄՊԵՐԼԷՅՆ ՎԻՐԱՒՈՐ

ԼՈՆՏՈՆ.—Գանձային նախարար Պ. Չէմպերլէյն այսօր Ուէսթմինսթր պալատէն կառքով քլիպ կ'երթար, երբ ճամբան, ձին սխալ քայլ մը առնելով կառքը չբրջեցուց։ Պ. Չէմպերլէյն դուրս նետուեցաւ եւ ճակատէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրեցին զինքը, ուր պիտի մնայ առնուազն մէկ օր։ Արկածը ծանր չի նկատուիր։

ԲԱՐԻԶ.—Հանրապետութեան նախագահը Պ. Քոնսթանը ընդունեց այսօր։

ԲԱՐԻԶ.—Կ'ըսուի թէ երեսփոխանական արձակուրդները պիտի սկսին չաբաթ։

ԹՐԱՒԷՄՈՒՆՏ.—Վիլհելմ կայսրը այսօր դէպի Սքանտինաւիա մեկնեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ, 7 յուլիս.—Այսօրուան բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ թագաւորը 9 ժամ քնացաւ բնական քունով մը։ Իր առողջութիւնը կը չարունակէ գոհացուցիչ կերպով բարւոքիլ։ Վէրքը արձակ կերպով կը բանի եւ կապուած ատեն նըւազ ցաւ կը պատճառէ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Երեսփ. Ժողովին մէջ, հանրային չինութեանց նախարարը, հարցման մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ կը յուսայ որ թագադրութեան հանդէսներուն համար չինուած բարձրաւանդակները, այդ նպատակաւ պիտի կրնան ծառայել։ (Ծափահարութիւններ)։

ԼՈՆՏՈՆ.—Հիմ ունեցող զրոյցի մը համաձայն, Էտուըրտ թագաւորին թագադրութիւնը պիտի կատարուի օգոստոս 11ին եւ 15ին։

ԹՐԱՒԷՄՈՒՆՏ.—Վիլհելմ կայսրը նաեւ նստաւ դէպի Հիւսիսի երկիրները իր ընելիք ճամբորդութեան համար։

ԲԱՐԻԶ.—Երեսփ. Ժողովը ընդունեց չորս ուղղակի տուրքերու մասին պատրաստուած օրինագիծը։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 յուլիս.— Էտուըրտ է. ի վիճակը գոհացուցիչ է. բայց «Բէյնօլտս Ճըրնըլ» կը հաւատայ թէ բժշկական երկրորդ գործողութիւն մըն ալ կատարել հարկ պիտի ըլլայ։

ԲԱՐԻԶ.—Կ. Պալսոյ Ֆրանս. դեսպան Պ. Քոնթան յայտարարեց թէ յուլիս 22ին իր պաշտօնատեղին պիտի երթայ։

ԲԱՐԻԶ.—Քարաքաէն կը հեռագրեն թէ սխալ է վէնեցուէլայի ըմբոստներուն յաղթութեան լուրը։

ԲԱՐԻԶ.—Բէքհէն կը հեռագրեն թէ Չինաստան, Ամերիկայէն պահանջած է փութացնել Թիէնձինի պարպումը։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյ պատասխանեց թէ ամառուան եղանակը վերջնալէն առաջ պիտի պարպուի Թիէնձին։

ՇՈՒՔԱ ՄԱՅՐ

Ս. ՄԱՍՆ

ԵՐԿԱՐ ՊՈՅԵՐԻՑ

ՏՂԱՅՔ ԴԱՎԹՅԱՆ ՈՒՂ ՎԱՏ ՂԱՍՈՒՆՈՒ
ՂԱՎԱՉՎԱՍՈՎՈՂՈՒՆ

Ա.ՈՐ

Ռոմանի մը սկիզբը [Ծաղրանք եւ կեր-
պարներ Ալ. Տիսո] 21/2
Ալոսպաղտեսի [Ալ. Տիսո] 25
Ծիծաղելի դիպուածք [Կատարած Ժա-
նիկ Ֆրանսի] 10
Տիկին Ֆրանսի [Ծաղրանք եւ կեր-
պարներ Ալ. Տիսո] 10
Ռոմանի մը սկիզբը 10
Ֆերմիի մեծ գործը